

DOMOVINA

Uredništvo

Jena Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek**, **sredo** in **petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake peti-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Poljska Matica Šolska.

(Dalje.)

Matično delo je bilo razdeljeno na 4 oddelke ali sekcije. 1. oddelek narodne prosvete, 2. finančni, 3. pravni, 4. organizacijski in statistični. Od teh obrača glavno pozornost nase oddelek narodne prosvete, kateri se je delil zopet na štiri pododdelke: a) šolski, b) za poučevanje dorašlih, c) za knjižnice in čitalnice, d) higijenično-tehniški pododdelek.

Celo delavnost Matice je vsa poljska javnost uspešno in dejanski podpirala. V kolikor so došla blagajniška poročila posamičnih podružnic, je sprejela Matica za minolo upravno leto 810.673 rub. 20 kopejk., ker pa 308 podružnic ni še poslalo blagajniških poročil, lahko cenimo dohodke Matice na en milijon rubljev. (Kakor nabiramo pri nas Cirilo-Metodejski dar in Mohorjanski prispevek, in Čehi sveto vavilavski dar, tako so uvedli Poljaki „dar 3. maja“ v spomin poljske konstitucije od 3. maja, ker je gotovo veleznamenit dan v poljski zgodovini. Prvo leto se je nabralo v to ime 13.764 rub., kar je bil gotovo lep začetek. Šolski oddelek je dobival bogata sredstva potom volil in subvencij. Na prvem mestu treba imenovati volilo ali legat Karla Šlenkerja v znesku 100 tisoč rubljev za osnivanje šest-razredne meščanske šole v Varšavi. Varšavsko kreditno društvo (Towarzystwo Kredytowe) darovalo je za osnivanje dveh ljudskih šol 10.000 rub. in dovolilo za nje 10 tisoč rub. podpore na leto. Plinarsko društvo (Towarzystwo Gazowe) je izročilo Matici dve šoli ter ji zavarovalo po 6.000 rub. podpore na leto zanje.

Od drugih darov in podpor omenjamo 20 tisoč rub. gospe Celine Przylubske za osnivanje ljudske šole v Skulsku, pri kateri so bile ustanovljene tudi rokodelske delavnice za otroke; vsakoletno podporo v znesku 2000 rubljev, katero je dal urednik „Dziennika Berlinskieg“ g. Karol Rose za vzdrževanje ljudske šole v Varšavi; letne podpore 900 rub. za vzdrževanje podobne šole je že dala tovarna Braumann in Čwirikov itd.

Važen del delavnosti šolskega oddelka je bila priprava učiteljskih moči, sestava potrebnih učnih načrtov itd pri čemer treba pomisliti, da se je začinjalo vedno pri samih temeljih. Tako je ta oddelek sprejel in izdal program dveletne šole za vzgojevalke, ki ga je izdelala ravnateljica Marziszewska — vlada je pa odrekla Matici dovoljenje za tako šolo! (Podobne šole za vzgajanje otrok od dojenčka gori tudi v Avstriji menda še nimamo in vender bi to bilo neizmerno potrebno, saj večina mladih mater ne ve, kako naj otroka hrani, oblači in goji, da ga

obvaruje bolezni. Baš ta nevednost mladih mater povzroča, kakor je znano, v eni statistično dokazano ono grozno umrljivost otrok v prvih dveh ali treh letih življenja. (Prip. ured.) Podobno vlada ni dovolila ženskega učiteljskega, ki bi se bilo imelo vstanoviti v spomin pisateljskega jubileja Elize Orzeskove in čegar organizacija je bila že popolnoma pripravljena. Ta oddelek se je vdeležil tudi izdelanja učnega načrta za učiteljske, ki je bil za vzor pri osnovanju privatnega učiteljskega seminarja v Ursynowem, katerega upravo je Matica prevzela. Oddelek sam je osnoval pedagoški muzej v katerem je prirejal metodično-pedagoške učiteljske konference, izdal je program za ljudske šole na kmetih in za ljudske šole v mestih, katere je izdelal prof. Brzezinski, nadalje ponk, kako treba snovati in voditi krožke domačega poučevanja na vasi, seznam priročnih knjig za nčence in učitelje ljudskih šol, vdeležil se je nadzorstva za pedagoške tečaje v Varšavi itd.

Oddelek za poučevanje dorašlih je razvil istotako vneto in pozornosti vredno delavnost. Prva njegova skrb je bila v razmerah ruskega Poljskega ponk dorašlih analfabetov; v tej smeri je oddelek storil zelo veliko — tečaji za dorašle analfabete so se snovali povsod, kamorkoli je segala delavnost Matice. Organizatorji so se pri tem držali navodil, katere je oddelek izdal v knjižnici: „Kako treba poučevati dorašle analfabete“.

Nadaljna skrb oddelka so bila poljudna predavanja, katerih je priredil skupaj 2708 — vrhunec te delavnosti je pa tako znano Ljudsko vseučilišče (Universitet ludowy), ki tvori samostojno in samoupravno ustanovo Matice. Ljudsko vseučilišče je izdalo lani samostojno poročilo, h kateremu se o priliki še podrobneje vrnemo. Za sedaj navajamo le, da je imelo ljudsko vseučilišče Poljske Matice Šolske v I. tečaju 3.387 slušateljev, v II. tečaju 4.867. Oddelek je spodbujal in pospeševal tudi snovanje ljudskih domov s čitalnicami, s knjižnicami, z dvoranami za predavanja, z rokodelskimi delavnicami itd.

Higijenično tehniški oddelek je izdelal pravila, katerim bi morale ustrezati šolske stavbe ter je na temelju teh razpisal natečaj za vzorne jednorazredne in dvorazredne šole. Odlikovane (4) in kupljene (7) načrte je potem izdal; izdal je nadalje pregledno tabelo šolske higijene, telovadne tabele, migljaje otrokom, učiteljem in starišem itd.

Knjižničarski oddelek je izdal katalog vzornih ljudskih knjižnic. — V Matičnih knjižnicah je bilo skupaj 221.971 knjig, katerih se je posluževalo 55.914 čitateljev; posamičnih knjig je bilo izposojenih 400.544.

Taka je bila delavnost Matice v enem samem letu — kulturna delavnost, ki je imela edini namen razširiti med poljskim ljudstvom prosveto, delavnost, katero je oživljal dobri poljski duh. Zato so ji že od prvega začetka stavili nižji in višji državni uradi najraznovrstnejše, najzlobnejše in prenogokrat tudi najneumnejše zapreke na pot. — Varšavsko najvišje šolsko oblastvo in posamični gubernatorji so posvečali delavnosti Matice toliko pozornosti, da je večji del delavnosti glavnega odbora obstojal v tem, da je odstranjeval zapreke, katere so ji delali ti organi. Pozneje si je vzela Matico na piko oficijozna „Rossija“, katera jo je napadala v besnih člankih, polnih zavijanj in laži, proti katerim se je morala Matica braniti v obširnih spomenicah — končno je pa po tem preludiju vlada sama segla na življenje Matice z uničujočo roko.

V Slovanstvu mora vzbuditi ta čin isto obsodbo, kakor nasilni zločini pruske vlade proti Poljakom in Madžarov proti Slovakom — da še večjo, kajti to sramotnost proti Slovanom je zakrivila t. zv. slovanska vlada.

Adolf Černy.

Savinska dolina je govorila!

S tem pomembnim in ponosnim klicem lahko pričnem poročilo o večrajšnjem velikem volilnem shodu Narodne stranke v Žalcu. Nad 600 moč je odločno in navdušeno manifestiralo za kandidata narodnega in gospodarskega napredka, g. Jožefa Zdolška na Ponikvi. Utis te manifestacije je toliko mogočnejši in pomembnejši, ker so se je udeležili sami zreli možje davkoplačevalci. Zato bo obsodba, katero so izrekli ti možje nad lažikmečko zvezo njenim „kandidatom“ Terglavom in protiljudskim ter izdajalskim nastopom njenih poslancev v državnem zboru, pa tudi, kar podčrtamo še posebej, nad vlado in njenim nastopom v zadevi volitev v celjski okrajni zastop, vplivalo toliko globokeje. Ta shod bode navdušil naše ljudi, da gredo do zadnjega na volišče in pomorejo Zdolšku do zmage, ostrušil in osramotil pa nasprotnike. V naslednjem kratko poročilo.

Shod je otvoril predsednik krajevnega odbora Narodne stranke za Žalec in okolico, g. župan Širca. Obžaloval je, da se kandidat g. Zdolšek ne more udeležiti shoda, ker se je močno prehladil in mora ležati. Ker se je shod vršil že na tleh gotoveljske občine, je predlagal g. Širca predsednikom shoda župana gotoveljskega g. Antloga. (Živijo!)

Prvi je govoril g. državni poslanec Roblek: Ker pridejo pri sedanjih volitvah v deželni zbor kmečke občine v poštev,

naravno, da si žele kmetje svojega zastopnika. (Živijo! Tako je!) Treba si je z ozirom na zadnje važne zasedanje deželnega zbora izbrati zmožnega zastopnika — in kot takega je le priporočati g. Zdolška, katerega so zaupniki Narodne stranke iz vseh prizadetih okrajev enoglasno postavili kandidatom. Žal, da ga radi obolelosti ni tukaj; njegov odločen nastop in premišljen govor bi mu hipoma pridobil srca vseh kakor na Polzeli in v Braslovčah. Ni namreč dovolj, da ima kdo samo gospodarske skušnje, da pozna kmečke težnje, treba je znati tudi te težnje primerno na dostojnem mestu zastopati in to bo storil g. Jože Zdolšek, ki ima ne le dolgoletne gospodarske skušnje, temveč je tudi izobražen, izšolan mož. Ako premostrivamo zmožnosti obeh kandidatov, moramo reči, da je g. Zdolšek zmožnejši in boljši — zato priporočam g. Zdolška. (Odobravanje.)

Na to je govoril, živahno pozdravljen, g. dr. Kukovec. Iz dolgega njegovega govora morem podati le najvažnejša mesta: V deželnem zboru štajerskem, v katerem sedi le majhno število slovenskih poslancev, a se v njem odločujejo za naše gospodarstvo in šolstvo tako važne zadeve, je treba zmožnih in odločnih slovenskih poslancev, da bijejo boj za naše pravice. Naš poslanec v deželnem zboru mora biti mož širokega duševnega obzora, katerega nikdo ne bo pripisoval Terglavu (gotovo ne! Smeh.), kateri je nekaka vada Kmečke zveze za Savinsko dolino. Zakaj neki Kmečka zveza ni pred pol letom vedela za nobenega domačega kandidata, temveč je hotela Savinčanom vsiliti Povaleja? (Klici: „Pfu! Povalej, pfu! laži-zveza!“) Pa takrat je ljudska volja sijajno zmagala (živijo Roblek!), zmagala bo tudi sedaj. Saj kaže vsakomur že njegov razum, da je bolje za njega in narod, ako prodre Zdolšek (živijo Zdolšek!). Na shodu zaupnikov v Celju se je postavil kmečki kandidat Zdolšek, kateri je Slovenec, kmet in pošten kristjan, čemu je še potem postavljala Kmečka zveza lastnega kandidata, in to v nemški gost lni, (Sramota!) ako bi ji bilo res do kmata in ne za mariborsko gospodo.

Silijo nas ne le važne razprave pri deželnem proračunu, kateri se bo rešil v zadnjem zasedanju deželnega zbora, temveč tudi grozeč naskok na slovensko posest, katerega mislijo uprizoriti Nemci ob novem volilnem redu. (G. dr. Kukovec razpravlja na drobno sedanjih volilni red in njegove krivice in nevarnost, da ne ostanejo ne le kmečke občine brez dovoljnega zastopstva temveč tudi slovenski trgi, slovenske manjšine po mestih in slovenski trgovci ter obrtniki.) Zato bo treba moža na svojem mestu. (Živel Zdolšek.)

Kmečka zveza je s tem, da ni

našla boljšega moža za kandidata, pokazala svojo slabost, hoteč s tem kandidatom le zgago delati. Cvet savinskih kmetovalcev se je na sijajnih shodih na Vranskem, v Braslovčah, na Polzeli in tudi že v Žalcu odločil za Zdolška, zato zahteva njihova čast, da pomorejo tudi svojemu kandidatu do zmage. — (Odobranje in ploskanje.)

Na to se glasuje o kandidaturi: po dvorani odmevajo navdušeni klici: Vsi smo za Zdolška, vsi! Kandidatura se je enoglasno sprejela! (Nek pristaš Kmečke zveze je pred glasovanjem pobrisal iz dvorane in na hodniku vpil: „Živijo Čepuri!“)

Besedo je dobil g. poslanec Roblek: Sprejeli ste kandidato, dasi moža niste videli (škoda!). Mislim, da ostanete trdni, četudi vas bodo blatili, zasramovali in obrekovali kakor mené. (Sramota! To je katoliško! Doli s Korošcem!) Kričali bodo: vera je v nevarnosti! Ne more se dovolj ostro obsojati dejstvo, da nekateri politični pustolovci (doli z njimi!) izrabljajo verski čut ljudstva v strankarske namene. Obžalovati je, da se najde pri nas stranka, ki vlači vero v politično blato. (Res je!)

Nato poroča g. poslanec o svojem delovanju v državnem zboru. Utemeljuje svoje stališče proti nagodbi. „Domovina“ je že mnogo pisala o vsem tem; reči pa se mora, da je g. Roblek na tako poljuden in lahko umeven način razložil pomen nagodbe, da ga je lahko vsak razumel. Zato ni čudno, da se je z navdušenjem odobrilo njegovo nasprotovanje proti nagodbi in se je najostreje obsodilo glasovanje poslancev Kmečke zveze za nagodbo!

Zanimiva in lažnjivost voditeljev Kmečke zveze, posebej pa še „Slov. Gosp.“ jasno osvitljujejoča pa so bila izvajanja g. poslanca o hmeljski postavi. Po objavljenju izvršilnih naredb, katere so vsled odločnega nastopa poljskih poslancev in trgovskih zbornic v Lvovu in Krakovu še dosti ugodne, tudi za Savinsko dolino, je cena savinskemu hmelju takoj poskočila. Tedaj pa je zagnal „Slov. Gosp.“ velik krik, češ, glejte, Roblek je moral vedeti, da bo cena hmelju poskočila, napolnil si je zato svoja skladišča in naredil velikanski dobiček.

Najprej so čudno kunštni gospodje v Mariboru trdili, da je Roblek vobče nezmožen kaj doseči pri izvršilnih naredbah, potem pa so kričali, da je že vnaprej vedel, da bo dosegel ugodnosti pri njih! Trditve glede napolnjenja skladišč in o velikanskem dobičku pa je tako grda, ostudna laž in obrekovanje, da se človek čudoma vpraša, ali še imajo gospodje v Mariboru kaj vesti in poštenja? V lanskem letu ni on niti kdo drugi kupil na njegov račun niti jednega kilograma hmelja. Lažnjivi dopisnik „Slovenskega Gospodarja“ dobi 500 kron, ako mudo kaže nasprotno! (Zdaj pa na noge, poštenjakoviči!) Skladišča so bila res polna. a v njih je imela svojo zalogo tvrdka Rus v Pragi. S takimi političnimi nasprotniki se imamo boriti! Če zastopajo poštene namene, čemu jim je treba laži in častikraje? Stvar, ki se podpira in vzdržuje na ta način, mora propasti. (Odobranje, živijo klici!)

Nato predlaga kmetovalec gospod Mahne iz Trnovelj zaupnico g. Robleku, katera se z velikanskim navdušenjem sprejme.

Govoril je še g. Ločičnik. Dosti smeja je vzbudila šala, da „čepur“ pomenja lesen možnar za osle.

Politično pomemben je še zaključni govor g. dr. Kukovca: V zadnjem času je začel briti iz vladnih uradov oster

Slovencem sovražen veter. To kažejo razne odločbe, posebej v zadevi volitev v celjski okr. zastop. Predlaga, da se današnji shod pridruži tozadevnim sklepom zaupnega shoda Narodne stranke dne 22. dec. 1907 v Celju. Slovenci izražamo nezaupanje vladi in njenim organom v Celju (govori se, da je izustil nek vladni organ v Celju krlate besede, da vlada lahko napravi iz večine manjšino) in ponavljamo, da bomo začeli proti njim brezobziren boj. Mi se ne damo poteptati, še manj pa bomo kedaj dopustili, da bi 5 odstotkov Nemcev gospodovalo 95 odstotkom Slovencev. (Tako je! Odobranje.)

G. Roblek je še govoril o Zdolškovem srečnem nastopu v Braslovčah, gosp. Golavšek iz Griž je priporočal Zdolška, na kar je predsednik shoda, gosp. Antloga zaključil krasno dveurno zborovanje.

Politični pregled.

Domače dežele.

Državni zbor se snide še le v prvi polovici marca ter bode zasedal do konca junija t. l. Skupne seje državne zbornice začno tako kasno zaradi deželnih zborov. — Naš štajerski deželni zbor pa niti sklican ne bode, čeprav bi bilo za to časa dovolj. Kar je pa najbolj čudno pri vsej stvari je to, da je naš slaven deželni odbor sam predlagal naj se deželni zbor ne skliče, naj se mariveč dež. odbor pooblasti pobirati deželne davščine in doklade v oni odmeri, kakor za minulo leto — in vender bi bilo do marca časa dovolj za redno zasedanje, za posvetovanje o proračunu in za razpravljanje o volilni reformi — pa te baš Nemci nočejo in zato jim je ljubše, da se štajerski deželni zbor ne snide in da se takole vleče voz dalje, dokler gre.

14. t. m. se snide poljedelski odsek drž. zbora ter bode določil referente o raznih predlogih, ki so bili izročeni odseku. Posl. Grössl bode poročal o predlogu o podraženju živil, poslanec Povše bode poročal o izboljšanju planšarstva, poročalo se bode tudi o predlogu o razdolženju kmetijskih posestev.

21. t. m. se snide socijalni odsek na posvetovanje o zakonu o obrambi rudarjev.

22. t. m. se bode posvetoval narodno-gospodarski odsek o predlogih, tikajočih se zakona o trgovskih pomočnikih.

Dne 27. t. m. se snide delegacijski odsek za vnanje stvari, v katerem bode poročal minister bar. Aehrenthal.

Anketa o reformi srednjih šol se bode vršila 21. in 22. t. m. v naučnem ministerstvu na Dunaju. Razpravljalo se bode o teh le predmetih, V koliko je potrebna reforma srednjega šolstva? Jeli vredno, da se uvede nov tipus srednjih šol. Zahteva li sedanji red zrelostnih skušenj reforme? Kako naj se omeji pomisleke vzbujajoči naval na srednje šole? Je li potrebno pomnožiti telesne vaje?

Ministerski predsednik bar. Beck se kaj rad ponaša s svojim geslom: „Jaz nič ne obljubljam, jaz delam“. Kar se nas Slovencev tiče, lahko rečemo, da nam ni gospod baron še nič obljubil in da tudi še ni za nas nič storil. „Narodni List“ (zadarski) ga pa opominja na svečano obljubo rešiti v Dalmaciji do konca 1907. leta jezikovno vprašanje. Obljuba je bila dana svečano, spolnena pa ni bila. N. L. izraža nado, da bodo dalmatinski poslanci storili odločne korake, „da napravijo tej sramotni in fivolni igri konec“, ki se je že vsakemu pristudila.

Jezikovno vprašanje v Dalmaciji je sedaj najvažnejše in je skrajni čas, da se reši. — Do te rešitve ne pride, prav gotovo še ne, ker ni še dovolj nemških uradnikov v Dalmaciji, da bi uradno italijanščino zamenjali z uradno nemščino, hrvaščino je sicer vlada obljubila, a svoje obljube ne bode spolnila.

Poljaki in trozveza. Znano je, da so protipoljski zakonski predlogi v pruskem državnem zboru vzbudili ogorčenje vsega omikanega sveta in da je slovanska večina našega državnega zbora dala temu ogorčenju primeren izraz. Poljaki so v svojih listih in na shodih zahtevali revizijo naše vnanje politike in še posebno razmerje med Avstro-Ogrsko in Nemčijo. Nemcem se je to podkadilo in da bi ta neprijetni utis na naše ljube zaveznike nekoliko ublažil, je minister vnanjih reči v delegacijah zapel navdušen slavošpev trozvezi; avstro-ogrski poslanik v Berlinu je pa v berlinskem „Lokalanzeiger-ju“ objavil članek, v katerem pravi, da je intimnost med Avstrijo in Nemčijo vedno jednako vroča in presrečna, kljub protipoljskim predlogom v pruskem državnem zboru in vkljub poljskim in slovanskim protestom v avstrijskem parlamentu. Nemški listi so Poljake vsled tega napadali. Poljaki pa niso ostali odgovora dolžni „Slowo Polskie“ je prineslo članek v katerem odgovarja na vse te nemške napade ter pravi, da so Poljaki prišli do spoznanja, da je po dolgih letih zvezanosti napočil čas, ko se revizija razmer med Nemčijo in Avstrijo lahko izvrši ne samo brez škode za našo državo, ampak na njeno ojačenje. V Avstriji je postala nemška nadvlada že nevarna in grozeča. Nemška razpenjavost ne vodi za Reno ampak proti Donavi! Vsenemška agitacija pod obrambo trozveze dela brez strahu pred kaznijo pot pruskemu vpadu na avstrijsko ozemlje. Proti taki nevarnosti ne smemo ostati slepi! — Tako govori poljski list. Radovedni smo kako bodo govorili in postopali poljski poslanci v delegacijah?

Baron Rauch novi hrvatski ban je 9. t. m. prisegel v prisotnosti ogrskega ministerskega predsednika dr. Wekerla in ministra a latere grofa Zichyja. Madžarski listi pišejo o novem banu, kakor so nekdanj o bivšem banu Rakodczayu pisali, da je glava nove vladne stranke unionistov in rešitelj jednotne ogrske državne ideje. O programu bar. Raucha se ne da govoriti, ker programa sploh nima ter prevzame ves program po svojem predniku Vse Rauchovo dosedanje politično delovanje obstoji v tem, da si je na vse načine prizadeval postati ban. Ko je bil Khuenov položaj omajan ga je začel Rauch napadati, prepričan, da je prišla sedaj „njegova doba“. V tem se je pa prenačil in je prosil skesano odpuščanja. Ko je začel Banffy preganjati Hrvate in zatirati hrvatske pravice, se je celo zloglasni Khuen temu početju upiral, Rauch je pa stal na Banffyjevi strani. V tem ga je podpiral Khuenov osebni sovražnik Czernković, kateri bode gotovo pod Rauchom podban, drugi njegov pomočnik bode madžaron Gyurkovics. Pa tudi madžaronstvo ni Rauchu takrat pomagalo, Khuenov naslednik je bil Pejačević. Ko je bila sklenjena srbsko-hrvatska koalicija, se je pričakovalo, da Pejačević odstopi in baron Rauch se je približal koaliciji v nadi, da postane ban. Toda tudi ta nada ga je izdala in mož se je zopet obrnil od koalicije ter jo je začel napadati, pa tudi to mu ni pomagalo, po Pejačeviću je prišel Fuček na banski stol in še

le Fučkovo dedščino je prevzel naposled naš mili Pavel baron Rauch.

Hvaliti Raucha kot glavo unionistov je popolnoma pogrešeno, kajti za Rauchom ne stoji nobena stranka ampak samo nekoliko zloglasnih madžaronov kakor Czernkovich, kateri so bili iz osebnih razlogov prisiljeni umakniti se s političnega pozorišča pod Khuenom in Pejačevićem in kateri so se pridružili Rauchu v nadi, da pride enkrat „njegova doba“ in da z njim tudi oni zopet splavajo na površje.

Madžaroni si želijo nazaj stare zlate čase, ko so še vladali v deželi in ker upajo z Rauchovo pomočjo priti h koritu, ga bodo podpirali. Eden bode pa manjkal med njimi in to je bivši hrvatski minister Tomažić, kateri bi bil tudi rad ban. Ker mu je to mesto odnesel Rauch, bode madžaron Tomažić delal madžaronu Rauchu strastno opozicijo, če se kako drugače ne pobotata. Raucha bode podpiralo plemstvo, katero je bilo z imenovanjem Rakodczaya razžaljeno, ter vidi v imenovanju barona Raucha nekako satisfakcijo za plebejca Fučka-Rakodczaya, ki mu je bil prej vsiljen za bana.

Dopisi.

Iz Braslovč. Vsak braslovški narodnjak se mora z radostnim srcem spominjati 6. prosinca, ko je imel gospod deželnozborski kandidat Jožef Zdolšek pri nas shod, kateremu je predsedoval g. Florjan Rak, posestnik v Braslovčah. Za podpredsednika je bil izvoljen posestnik gosp. Franc Šporn. Shoda se je tudi udeležil g. državni poslanec Roblek, kateri nam je v kratkih besedah orisal zmožnost novopostavljenega kandidata in nas svaril, naj nikar ne verjamemo lažem, katere bodo prinašali listi duhovniške kmečke zveze, naj se nikar ne damo zmamiti, ko bodo začeli naši nasprotniki gosp. Zdolška blatiti in krivo obsojati kakor so njega (Robleka) obrekovali in ga še vedno obrekujejo.

Na to nam je deželnozborski kandidat g. Jožef Zdolšek s krepkim glasom in v jedrnatih besedah pojasnil svoj program. Delal bode pred vsem za slovensko ljudstvo in za kmečki stan. Trdil se bode tudi, da dobimo Slovenci na Spodnjem Štajerju kmetijske šole kakor jih imajo Nemci na Zgornj. in Srednjem Štajerskem in da bo isti denar, katerega daje država za umetna gnojila, za reguliranje rek itd., prišel tudi Slovenem Spodnjega Štajerja v prid, pa ne, kakor se je do sedaj godilo, da so te dobrrote vživali same prebivalci Zgornjega in Srednjega Štajerja. Tudi glede nove lovske postave bode zastavil vse moči, da se izpremeni.

Mnogo volilcev je bilo navzočih in so vsi soglasno odobrili kandidato g. Jožefa Zdolška. Zaorili so gromoviti „Živijo“-klici.

Braslovčane je posetil tudi gosp. dr. Božič, kateri nas je opozoril, da naj dobro premislimo, katerega kandidata bomo volili. Kajti v deželni zbornici ni razsojati o malenkostih, ampak o stvareh, ki so za nas Slovence velikega pomena. V lepem govoru nam je začrtal snov, katero imajo poslanci obdelovati in nas tudi s spodobnimi besedami opominjal na to, kaj vse si moramo Slovenci še priboriti, če hočemo, da ne zaostanemo preveč za drugimi narodi.

K besedi se je oglašil posestnik g. Franc Šporn, ter stavil g. Zdolšku različna vprašanja in med temi tudi sledeče: kakšno stališče bo zavzemal glede nove volilne reforme? G. kandidat je odgovoril, da je za splošno volilno pravico in če se na nobeden drug način ne bode dalo kaj doseči,

se bodo posluževali tudi obstrukcije (Burno pritrjevanje.)

Ravno ista vprašanja je stavil g. Šporn prejšnji dan kandidatu Alojzu Terglavu, a ni dobil odgovora. Dolgo časa je iskal ubogi g. Terglav, kaj bi odgovoril, pa vendar vse zastonj. V zadregi mu ni prišlo od nikoder kaj pametnega na misel.

Nadalje nam je poročal g. državni poslanec Roblek o svojem delovanju v državnem zboru. Med drugimi poročili je nam v kratkih potezih navedel tehtne vzroke, zakaj je glasoval proti nagodbi, ker je za nas Slovence in sploh za našo državno polovico zelo neugodna. Predlagala se je sledeča resolucija: „Na shodu, dne 6. prosinca v Braslovčah zbrani volilci izrekajo državnemu poslancu g. Francu Robleku za njegov značajni nastop v državni zbornici javno zahvalo, popolno zaupanje in se strinjajo z njim, da je glasoval proti nagodbi“. Resolucija se sprejme soglasno.

Zaradi manjkanja časa je zaključil g. Rak zborovanje. Volilci so z veseljem obrazom in z „živijo“-klici zapustili gostilno g. Plaskana, kjer se je vršilo zborovanje, misleč si, zopet bomo imeli moža v deželni zbornici, ki bo res vreden nositi ime „poslanca“.

Slovenske novice.

Štajersko.

— Občni zbor „Rinke“ se bode vršil dne 27. prosinca t. l. ob 6. uri zvečer v posojilnični dvorani v Celju s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o letnem delovanju. 2. Odobrenje letnega računa in razdelitev eventualnega čistega dobička. 3. Volitev načelstva. 4. Razni nasveti.

— Poučni tečaj Narodne stranke se je završil zadnjo soboto. Udeležilo se ga je 22 kmečkih fantov iz raznih spodnještajerskih krajev. Obširno poročilo o tej važni prireditvi pričimo radi pomanjkanja prostora prihodnjič.

— Na mesto venca na grob gospe Strgarjeve rojene Kuček so darovali gg. Fr. Lončar 15 K, dr. Janko Sernec 15 K, Janko Vavken 15 K za družbo sv. Cirila in Metoda.

— Pri strelni vaji ustreljen. Zadnji petek so streljali mariborski domobranci v Radvini pri Mariboru. Po vaji pa se je po nesreči izstrelila vojaka Krešlju krogla, katera popiej ni bila šla iz puške in zadela vojaka Dobljerja, doma od Lipnice, zadaj v vrat. Siromak je bil v nekaj minutah mrtev.

— „Narodni svet“ za Spodnji Štajer je imel minulo soboto v Mariboru svojo sejo. Sedaj se je znova spopolnil — namesto klerikalcev sta vstopila gg. podnačelnik gornjeradg. okr. zastopa Zemljčič in dr. Fr. Rosina. Nabirajo se že zelo pridno statistični doneski z jezikovne meje.

— „Sveta trojica“ mariborskih klerikalcev. Ta teden so se vršila v Mariboru predavanja takozvanega — „zadružnega“ tečaja, ki ga je priredila „Kmečka zveza“, t. j. tista „Kmečka zveza“, ki je lansko leto v posebnih krščansko socialnih kurzih urila kmet-ske fante za klerikalne agitatorje poučujoč je o tem, kako se na naj-uspešnejši način tega „liberalca“ ovaja in črni, onega bojkotira in zopet drugega z bikovko, kolom ali kakim podobnim „pojasnevanjem“ spreobrača k jedino zveličevalnemu političnemu prepričanju naše duhovniške stranke in takozvane „Kmečke zveze“.

Med temi za „dobro, sveto in narodno“ stvar vnetimi predavatelji ne

manjka seveda tudi našega dr. Karleka. Pa to še ni vse! Letos imajo posebno srečo naši klerikalci s tem kurzom. Pridobili so namreč novo moč, novega boritelja, ki bi naj po njih mnenju boljše poznal razne ovinke teh nič-vrednih liberalcev, pri katerih je sam dovolj časa jedel kruh in potem, ko se je lepo najedel, potegnil v nasprotni tabor. Ta nova moč je uskok Vladimir Pušenjak iz Ljubljane. In kako se razumeta z našim Karlekom, to bi morali videti! Pa kdo bi dvomil o tem, saj ni drugače mogoče, taka „trdna“ značaja in verna katoliška kristjana, kakor sta ta dva. Škoda le, da ljubljanskega gaspuda ni vedno pri nas, kajti potem bi imeli v Mariboru nekaj, za kar bi nas vsi drugi Slovenci zavidali, namreč poosebljeno „sveto trojico“. Če bi se kje govorilo o klerikalstvu, vsakdo bi si takoj predložil to trojico, našega Karleka, kateremu ob strani kima Pušenjak, nad obema pa se sveti žarni obraz boga očeta — dr. Korošca. Ali ni to najlepša sveta trojica? Le takrat bi jim huda prela, če bi se šlo za to, kateri bo sv. Duh.

Boli nas samo jedno, da je Pušenjak iz „Prlekije“ doma, od koder so še do sedaj izšli sami značajni možje, on mora biti prvi renegat.

— Korošec je pogorel na Štefanovo v svojem rojstnem kraju, Sv. Jurju ob Ščavnici. To bi že slednjič ne bilo nič čudnega, vsaj ve spodnještajerski slovenski svet dobro dovolj, koliko ljudje v domačiji marajo za tega ošabnega duhovniškega politika. A da je pogorel celo v — „mladeniški zvezi“, kdo bi si to mislil? „Mladeniška zveza“ je imela namreč na Štefanovo neko zborovanje, pri katerem je nastopil tudi „slavni“ dr. Korošec. Moral pa je slišati od bivšega vodje te zveze, okoslavskega župana g. Nemca tako bridke, da ga bo menda za vselej minila volja razlagati svojo „narodno“ politiko v domačem kraju. „Slovenski Gospodar“ molči seveda o porazu svojega dičnega urednika.

— Obsojeni so bili v Mariboru Franc Leskovar, Jože Jerič, Pepelnik Jožefa in Lah Katarina iz Studenc pri Mariboru radi različnih tatvin k več-mesečni ječi.

— Trgovsko obrtna zbornica za Spodnji Štajer. Na severozapadnem Češkem dobe Čehi svojo lastno trgovsko-obrtno zbornico v Kraljevem gradu. Sedaj pa se že oglašajo Nemci v Bud-jejovicah za svojo južnočeško zbornico.

— Kaj pa naj porečejo naši slovenski trgovci in obrtniki na Spodnjem Štajerskem, kateri ne uživajo pri graški trgovsko-obrtni zbornici nikakih pravic? Tudi Slovencem na Spodnjem Štajerskem gre lastna trgovsko-obrtna zbornica!

— V Zgornji sv. Kungoti se vrši 26. t. m. shod vprid železnici Maribor-Zeleni travnik. Prebivalstvo hoče še enkrat deželni zbor spomniti na njegovo dolžnost.

— Pogorela je v Ormožu Tkalčeva hiša z gospodarskimi poslopji vred. Zgorela je vsa krma, orodje in celo živina. Pravijo, da je nekdo iz hudobija zažgal.

— Častnim občanom je imenovala občina Turški vrh državnega in dežel-nega poslanca g. dr. Ploja radi posebnih zaslug za občino in za Haloze vobče. Častitamo.

— „Slovensko pevsko društvo v Ljutomeru“, odnosno gosp. pevovodja Zacherl in gosp. Ign. Lipovec nabirata prav pridno narodne pesmi Murskega polja. To hvaležno delo priporočamo tudi drugod; rešena bo s tem marsika-tera lepa narodna melodija.

— Ako noče razumeti uradnik na postaji slovenski, svetuje „Novi Slov. Štajerc“ naslednjo sredstvo: „Ako

uradnik v uradu ne razume ali se dela kakor da ne bi razumel naše slovenske zahteve, pokličimo hitro eno ali dve osebi kot priči ter jasno in odločno zahtevajmo to pred pričami, da je za vse posledice odgovoren uradnik. Če nas noče še tedaj razumeti, pa mimo pojdimo na vlak ter plačajmo poleg karte tudi globo, toda takoj napravimo ovadbo na višje mesto ter zahtevajmo globo nazaj. Uradnik bo znal drugič slovenski ali pa bo prestavljen iz naših krajev“. Tako daleč, mislimo mi, največkrat niti ne pride — samo naši ljudje so preboječi!

— Vsesokolski zlet se vrši letos 28. in 29. junija v Belgradu. Tamkajšnji srbski „Sokol“ slavi letos svojo petin-dvajsetletnico.

— Petindvajsetletnico svojega obstanka je slavila včeraj poštna hranilnica. Izdala se je ob tej priliki posebna umetniško izdelana slavnostna knjiga.

— Novi nabiralniki družbe sv. Cirila in Metoda še niso izvršeni. Oglase za nje si pisarna beleži in naročilom ustreže takoj, ko prejme nabiralnike. Prispevki iz nabiralnikov naj se ob pošiljavi vedno označajo kot taki, da je mogoča tozadevna evidenca, da bo uknjiženje jasno in jasni tudi izkazi.

— Umrla je v petek, dne 10. jan. v Ljubljani gospa Irma Stergar, roj. Kuček, soproga rudarskega nadkomis-sarja g. Vinka Stergarja. Truplo ranjke se je prepeljalo v Žalec, kjer se je vršil danes dopoldan pogreb.

— Volilni shod naprednih dežel-nozbornskih volilcev se vrši v nedeljo, 19. jan. ob 11. uri dop. pri Reharju na Pernovem.

— Pri Novi cerkvi se je vršil to nedeljo shod naprednih deželnozborn-skih volilcev, katerega se je udeležilo lepo število mož. Ker je bil kandidat g. Zdolšek, katerega ljudje v našem kraju itak poznajo, zadržan, se je vršil shod brez njega. Govorila sta zelo dobro kmet Ločičnik in dr. Zabukošek. Pri nas volimo Zdolška!

— Mesto učitelja oziroma učiteljice je z Velikonočjo prov. namestiti na slovenski, v drugem plač. razredu stoječi šoli v Ormožu. Prošnje do dne 31. januarja 1908 na krajni šolski svet.

— Štajersko riborejsko društvo je spustilo v Celju 3000 malih sulcev v Savinjo.

— Iz Podčetrčka. V našem trgu nastopa zadnje čase kot „pristen“ sin majke Germanije neki študent Slemenšek. Dovoljuje si marsikaj. Tako je psoval pri neki priložnosti celo našega zaslužnega župana dr. Brešarja radi neke utemeljene občinske naredbe na prav nesramen način. Mislimo, da se mu bo to pošteno poplačalo. Svetovali bi možu, ki ima toliko masla na glavi, naj raje dopolni svoje študije, poštene ljudi pa naj kar lepo pri miru pusti. Saj ve, kako ga ljudje sodijo in po-znajo.

— Iz Gornjega grada. Pri volitvi okrajnega odbora, katera se je vršila zadnji četrtek, je bil izvoljen načelnikom g. Fran Šarb, trgovec v Gornjem-gradu, namestnikom gosp. dr. Goričar, zdravnik in župan v Mozirju, odborni-kom sledeči gg.: Josip Krajnc, velepo-sestnik v Gornjemgradu, Ivan Glojek, veleposestnik v Šmartnem, Fr. Kolenc, veleposestnik pri Ljubnem, Jože Praz-nik, gostilničar v Kokarjih in Anton Turnšek, veletrgovec v Nazarjih.

— V Šmarju pri Jelšah se vrši v nedeljo 19. januarja vojaški koncert s plesom, na korist uboge šolske mla-dine. Koncert se vrši v dvorani g. Iv. Habjana, svira pa vojaška godba peš-polka št. 27. Vstopnina za osebo K 1.50, začetek je točno ob pol 8. uri zvečer.

Obleka je promenadna. Ker je ta pri-reditev nekaj izvanrednega za Šmarje in okolico, je pričakovati obilnega obiska.

— Hranilnica in posojilnica v Vuhredu ob Dravi, ki se je ustano-vila ter začela poslovati s 1. prosincem 1907, je imela koncem leta 1907 skup-nega denarnega prometa 176.617 kron 12 v. Hranilnih vlog izkazuje 59.563 K 37 v., posojil pa 42.800 K. Čistega do-bička je 406 K 26 v. Hranilnica in posojilnica v Vuzenici, ustanovljena o istem času ima koncem 1. 1907 skup-nega denarnega prometa 186.946 kron 54 v. Hranilnih vlog je koncem poslov-nega leta 38.786 K 25 v., posojil pa 38.000 K. Čistega dobička ima 143 K 81 v. Posojilnica v Vuhredu obrestnje vloge po 5 1/4% ter izposojuje po 5 1/2%, v Vuzenici pa vloge po 4 1/2% ter iz-posojuje po 5 1/2%. Obe posojilnici ste ustanovljeni po Raiffeisnovem sistemu ter ste pri celjski Zadrudni zvezi. Ka-kor dokazuje računski zaključek uspe-vate obe posojilnici sijajno ter sta go-tovo v veliki blagor tamošnjim slov. prebivalcem, ki so bili dosedaj nehote prisiljeni podpirati nemške denarne zavode ter so stem postali tudi narodno politično odvisni od njih. Ker sta oba denarna zavoda v vrlih kmečkih rokah, nam letošnje leto že sedaj obeta še krasnejše uspehe.

— Umrla je danes ponoči gospa Marija Jošt, roj. Žvižaj, posestnica v Gotovljah, mati ravnatelja Zadrudne zveze gosp. Franjo Jošta. Pogreb bo v sredo ob 9. uri dopoldan. Blaga žena je vzgojila štiri dobre narodne sinove in je bila ves čas naša naročnica. Naj v miru počiva!

— Umrla je danes ob 8. zjutraj v Gaberju pri Celju gospa Neža Zupanc, vdova po g. Janezu Zupancu, stávb. podjetniku. Pogreb bo v sredo ob 3. uri popoldne.

— Postajo Brezovico misli Južna železnica primerno razširiti.

Trgovski sotrudnik

vešč manufakturne in mešane stroke želi mesto prevzeti v kaki večji trgovini. Blagohotne dopise se prosi pod „Tako 310“ na upravništvu „Domovine“. 31 3—3

Zenitev!

Samostojen obrtnik v glavnem mestu z odprto prodajalno, 30 let star, želi se seznaniti s olikano žensko, ki bi imela veselje do tega poklica. Samo resne ponudbe pod šifro „Pomlad 1908“ na upravništvu tega lista do 15. t. m. 30 3—3

Ker sem g. dr. Franca Premšaka želez-niškega zdravnika dne 2. januarja 1908 na kolodvoru v Št. Jurju z besedami in djanjem žalil, ne da bi imel vzroka zato, ga tem potom prosim za odpusčenje in za odstop od tožbe.

A. Bicek.

Vajenca

s primerno šolsko izobrazbo sprejme večja trgovina v mešanim blagom na Kranjskem. Ponudbe naj se pošiljajo na upravništvu „Domovine“ 26 pod „C & R 9500“. 3—3

Bukove hlode

6 m dolge, 40—55 cm debele pri vrhu kupi po ugodni ceni M. Grizold, Račje pri Mariboru. 519

Knjigovodja

z dolgoletno prakso, popolnoma zmožen jedno-
stavnega in dvostavnega knjigovodstva, v po-
slojinskih in zemljeknjižnih poslih, kakor tudi
bilanciranja — popolnoma zmožen — želi svojo
službo premeniti. — Naslov pove iz prijaznosti
upravništvo „DOMOVINE“.

36 2-2

Samostojen mizar

se sprejme v stalno delo. Več se
poizve pri **Ferdinandu Golo-**
granc v Gaberjih pri Celju.

Učenec

z dobrimi šolskimi spriče-
vali t. e. poštenih staršev
se sprejme takoj v prvo
modno trgovino za gospode.
IGNAC BEZOVNIK V KONJICAH.

35 3-2

Kupujte narodni kolek!

Prva južnoštajerska

kamnoseška industrijska družba v Celju

naznanja, da je gosp. **VINCENC ČAMERNIK** izstopil iz njene
službe in nima torej pravico zanjo dela prevzeti in tudi ne
kasirati denarja.

Slavnemu p. n. občinstvu se najtopleje zahvalimo za dosedanje
naklonjenost in se priporočamo v nadaljni številni obisk. Posebno
opozorimo še radi izdelatve cerkvenih del in raznovrstnih nagrobnih
spomenikov, katere dobite po najnižji ceni.

Z velespoštovanjem

38 3-2

Prva južnoštajerska

kamnoseška industrijska družba v Celju.

Savinski liker

preiskan in
preizkušen
na ces. kr.
poljedelj-
skem pre-
izkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in
gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni
napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke
VINCENC KVEDER žalec v Savinski
dolini, Stajersko.

13 130-4

„Ilustrovani narodni koledar“ letnik XIX.

za leto **1908**

je dobiti še nekaj komadov
Zvezni tiskarni v Celju.

Cena: elegantno v platno vezan
K 1.50, po pošti 20 vinarjev več.

Uredil
prof. dr. Ant. Dolar.

Nova vinska postava

obliki plakata
dobiva se v

Zvezni trgovini v Celju

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

Galošne, prave ruske, s znamko „ZVEZDA
PROVODNIK“ priporoča

P. Kostič v Celju.

Žalostnim srcem naznanimo vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem tužno vest, da je naša iskreno ljubljena mati, ozir.
stara mati, sestra, tašča, svakinja, teta itd., gospa

Marija Jošt rojena Žvižaj, posestnica v Gotovljah,

danes po noči po dolgotrajni mučni bolezni, večkrat previdena
s svetimi zakramenti v 62. letu svoje dobe mirno v Gospodu
zaspala.

Pogreb nepozabne nam rajne bode v sredo, dne 15.
januarja 1908, ob 9. uri predpoldne iz hiše žalosti na goto-
veljsko pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bode brala v gotoveljski župni
cerkvi v sredo, 15. januarja in na osmino, 22. januarja 1908.

Drago rajno vsem v blag spomin in molitev. 43 1

V GOTOVLJAH, dne 13. januarja 1908.

Franjo Jošt, ravnatelj Zadrugne Zveze v Celju, Ivan, Anton,
Vinko, Jerčka, otroci. Mici Jošt, roj. Čebul, Olga Gertruda
Jošt, roj. Kirsch, Minka Jošt vdov. Dolžan, sinahe. Zorán,
Rádovan, Dárinka, Mária, Mirko, Balček, vnuki in vnukinje.

Tužnim srcem naznanjamo svojim sorodnikom in znancem
žalostno vest, da je

Neža Zupanc, roj. Tratnik

v 65. letu starosti previdena s svetotajstvi za umirajoče danes
ob 8. uri zjutraj mirno v Bogu preminula.

Pogreb bodo v sredo dne 15. t. m. ob 3. uri popoldne iz
hiše žalosti v Gaberju št. 76 na okoliško pokopališče.

Zadušnice bodo v četrtek, dne 16. t. m. zjutraj ob 9. uri
v farni cerkvi sv. Danijela v Celju.

V CELJU, dne 13. prosinca 1908.

Žalujoči ostali.

Posebna naznanila se niso izdala.

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda.